

*”Kvalitet i barnehagene i Skaun
-lek og læring hand i hand”*

Sektorplan for barnehage

Skaun kommune 2015-2018

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
2 Styringssignaler	4
2.1 Nasjonale føringer og planer	4
2.1.1 Barnehageloven og Rammeplan for barnehagen	4
2.1.2 Andre sentrale styringsdokumenter	5
2.2 Kommuneplan	8
3 Status og utfordringer	12
3.1 Lokal demografisk utvikling	12
3.2 Ressurser.....	14
3.3 Læringsmiljø	16
4 Fokusområder	18
4.1 Barn med spesielle behov og tidlig innsats.....	18
4.2 Læringsmiljø- Danning og kulturelt mangfold.	21
4.3 Pedagogisk ledelse - barnehagen som lærende organisasjon.	24
4.4 Et godt språkmiljø for alle	26
5 Litteraturliste	27

1 Innledning

Sektorplanen for de kommunale barnehagene i Skaun skal bidra til å nå Skaun kommune sin visjon om en Aktiv og Attraktiv kommune.

Gjennom å fokusere på noen prioriterte områder som skal være felles for alle kommunale barnehager i Skaun, kommuniserer barnehageeier tydelig både krav og forventninger overfor barnehagene. Dette er et viktig styringssignal for å utvikle kvaliteten. Det vil også være en viktig faktor med tanke på resultatoppfølging av den enkelte barnehage.

Både barnehager og barnehageeier har et felles ønske om samme mål for de kommunale barnehagene. En felles plan skal være med å styrke en ”vi-følelse” i kommunen.

Planen definerer felles forpliktelser for barnehagene, og skal stimulere til deling av erfaringer og ideskaping mellom barnehagene.

Planen skal bidra til:

- Å utvikle et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet i alle barnehager
- Å styrke barnehagen som læringsarena
- At alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap

Planen er:

- Et styringsdokument for ansatte i barnehagene
- En orientering til politikerne om fokusområdene i barnehagene i Skaun
- Et grunnlag for kompetanseheving og – utvikling
- En informasjon til foresatte

Fokusområdene er:

- Barn med særskilte behov/tidlig innsats
- Danning og kulturelt mangfold
- Pedagogisk ledelse, barnehagen som lærende organisasjon
- Et godt språkmiljø for alle barn

Styrerne i samarbeid med pedagogiske ledere får et ansvar for at sektorplanen blir godt implementert i barnehagene. Med utgangspunkt i sektorplanen skal barnehagene utforme årsplan etter en felles mal. Der vil de også ha muligheter til å ta inn lokale utviklingsmål tilpasset den enkelte barnehage.

Prosessen med å utvikle en felles sektorplan for de kommunale barnehagene startet høsten 2014, og skal være styrende for perioden 2015 – 2018.

Underveis i prosessen har det vært viktig å involvere alle ledd i organisasjonen; barnehageeier, styrere, pedagogiske ledere og andre tilsatte, samt organisasjonene. På grunn av tidspress har vi ikke har lyktes helt med dette, men alle instanser har fått muligheten til å uttale seg.

2 Styrings signaler

Sektorplan for barnehagene i Skaun kommune skal være et mål for å nå

- Nasjonale målsettinger
- Kommunale målsettinger
- Barnehagens målsettinger

Tiltak som fremkommer i denne sektorplanen skal bidra til at alle ansatte i barnehagene i Skaun, har rammefaktorer, ressurser og kompetanse til å kunne arbeide med å bevare og videreutvikle egenarten i tråd med det som er barnehagenes samfunnsoppdrag og formål.

2.1 Nasjonale føringer og planer

2.1.1 Barnehageloven og Rammeplan for barnehagen

Det har skjedd radikale endringer innenfor barnehagesektoren de siste årene. Blant annet ble ansvaret for barnehagesektoren i 2006 flyttet fra Barne- og familiedepartementet til Kunnskapsdepartementet. På den måten ble barnehagen en første frivillig del av opplæringen, og utdanningssystemet som nå ivaretar barn fra 0 – 16 år.

Barnehagenes drift styres særlig av Lov om barnehager (barnehageloven), samt forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Lov om barnehager understreker at barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet (Lovens § 2). Den gir videre bestemmelser om foreldrene og barnas rett til medvirkning, godkjenning av barnehager, kommunens ansvar som lokal barnehagemyndighet, personal og annet.

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver består av tre deler. Del 1 omhandler barnehagens samfunnsmandat. Del 2 omhandler barnehagens innhold. Del 3 omhandler planlegging og samarbeid.

I tråd med rammeplanens betraktninger av barnehagen som en pedagogisk virksomhet omhandles sju fagområder innenfor barnehagens innhold. Disse fagområdene er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver fastslår betydningen av at barnehagens egenart må bevares. Barnehagens egenart innebærer et helhetlig læringssyn der omsorg, lek, læring og danning gis innhold og mening i lys av hverandre. Målsettingen som defineres i rammeplanen er formulert som prosessmål, ikke ferdighets- eller kunnskapsmål.

I Skaun er det nå en egen progresjonsplan over fagområdene under utarbeidelse. Her vil det også komme egne mål for skolestarterne.

Den nordiske barnehagemodellen, høster stor internasjonal anerkjennelse. Barnehagens egenart og posisjon i utdanningssystemet må tydeliggjøres. Det må etableres god kunnskap og kompetanse om egenarten. Samtidig må denne kunnskapen og kompetansen brukes slik at egenarten videreutvikles. Utviklingen må hele tiden styres i retning av det som er barnehagens egentlige formål slik det er beskrevet i barnehageloven.

Rammeplanen gir styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet.

2.1.2 Andre sentrale styringsdokumenter

Det har i de siste årene kommet en rekke Stortingsmeldinger, veiledere og strategier fra Kunnskapsdepartementet som skal vise vei for utvikling av barnehagene.

Sentrale dokumenter er *Stortingsmelding nr. 41 – Kvalitet i barnehagen*
Stortingsmelding nr. 24 – Framtidens barnehage
Stortingsmelding nr. 18 – Læring og fellesskap

Stortingsmelding nr. 41 (2008 – 2009): Kvalitet i barnehagen.

Her la regjeringen Stoltenberg II fram tre hovedmål for kvalitetsarbeid i barnehagen:

- *Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager*
- *Styrke barnehagen som læringsarena*
- *Alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap*

Kvalitet i barnehagene er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene, det vil si barna, foreldrene og barnehagens personale. Tilstrekkelig personale med relevant kompetanse er barnehagens viktigste innsatsfaktor. Barnehageeier har ansvar for at barnehagen til enhver tid har de personalressurser som kreves for å kunne drive barnehagen i tråd med nasjonale føringer. Departementet mener at det er helt avgjørende at hver barnehage har en styrer med pedagogisk kompetanse, og at det er en kvalifisert pedagogisk leder i alle barnegrupper, slik barnehageloven krever.

Barn er født for å lære. Fra barnet blir født og fram til skolestart skjer det en enorm læring. Motoriske og språklige ferdigheter, sosial og kulturell kompetanse tilegnes i et tempo og omfang som er unikt i forhold til andre livsfaser. Regjeringen har som mål å styrke barnehagen som læringsarena. En god barnehage gir barnet støtte for læring, ser og anerkjenner barnets evne til å lære og behov for å lære. Gevinsten ved barnehagedeltakelse er særlig stor for barn som trenger ekstra språkstimulering ut over det de får hjemme. Barnehagene i Norge står i en pedagogisk tradisjon hvor det legges vekt på et helhetlig syn på barn og læring. Læring skal foregå gjennom lek og hverdagsaktiviteter, og læring og omsorg skal sees i sammenheng. Departementet er opptatt av å skape helhet i utdanningsløpet fra barnehage til skole. Det er derfor en sammenheng mellom rammeplanens bestemmelser om barnehagens innhold og grunnskolens føringer om grunnleggende ferdigheter og kompetansemål for de ulike fagene. Sammenheng og samarbeid mellom barnehage og skole er av avgjørende betydning for å lette barnas overgang fra barnehage til skole. Regjeringen legger vekt på tidlig innsats for å bedre elevresultatene i skolen og vil styrke

barnehagens arbeid med å legge et godt grunnlag for barns videre utdanningsløp. Dette vil være særlig viktig for barn som får svak stimulering hjemme.

En av meldingens hovedmål er at alle barn skal få delta aktivt i et inkluderende fellesskap. Barnehagen skal inkludere alle barn, uavhengig av sosial bakgrunn og funksjonsnivå og har et særlig ansvar for å sikre god og tidlig hjelp til barn som har behov for særskilt oppfølging. Barnehagen er en viktig arena og har en unik mulighet til både å forebygge, oppdage behov og iverksette tiltak for barn som trenger særskilt oppfølging.

Stortingsmelding nr. 18 (2010-2011). Læring og fellesskap.

Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov.

Denne retter seg mot det spesialpedagogiske området. Her presenteres 4 forventninger til PPT;

- Tilgjengelighet og bidrag til helhet og sammenheng
- Forebyggende arbeid
- Bidrar til tidlig innsats i skole og barnehage
- Faglig kompetent tjeneste i alle kommuner

Stortingsmelding nr. 24 (2012-2013). Framtidens barnehage.

Regjeringens mål for framtidens barnehage.

Regjeringen fastholder sitt overordnede mål om å sikre høy og likeverdig kvalitet i alle barnehager for å bidra til at alle barn får en god start i livet. Prisen skal være så lav at alle som ønsker det, skal ha barn i barnehage. Hensynet til barnets beste skal tillegges vekt. Regjeringen mener at tidlig innsats og tilpasning av tilbudet til hvert enkelt barns behov, skal stå sentralt i barnehagen.

Gjennom meldingen gir regjeringen en tydelig retning for framtidens barnehagepolitikk, både når det gjelder kvalitet og innhold, ansattes kompetanse og styring av sektoren.

Mangfoldsperspektivet, det å inkludere og verdsette kulturelle variasjoner, står sentralt for å videreutvikle barnehagens rolle som arena for forebygging, inkludering og sosial utjevning. For å sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager må barnehagene ha god bemanning. Regjeringen vil innføre et krav om grunnbemanning i barnehagen på en voksen per tre småbarnsplasser (1:3) og en voksen per seks storbarnsplasser (1:6) innen 2020.

Barnehageutbyggingen har både på nasjonalt og lokalt nivå foregått raskt, og i 2009 trådte retten til barnehageplass i kraft. Fra 2011 er barnehagesektoren rammefinansiert og fra 01.08.11 skal ikke-kommunale barnehager finansieres tilsvarende 91 % av kostnadsnivået til de kommunale barnehagene. Intensjonen er en opptrapping i løpet av de nærmeste årene til 100 % lik økonomisk finansiering. Fra 01.08.14 er tilskuddet på 98 %.

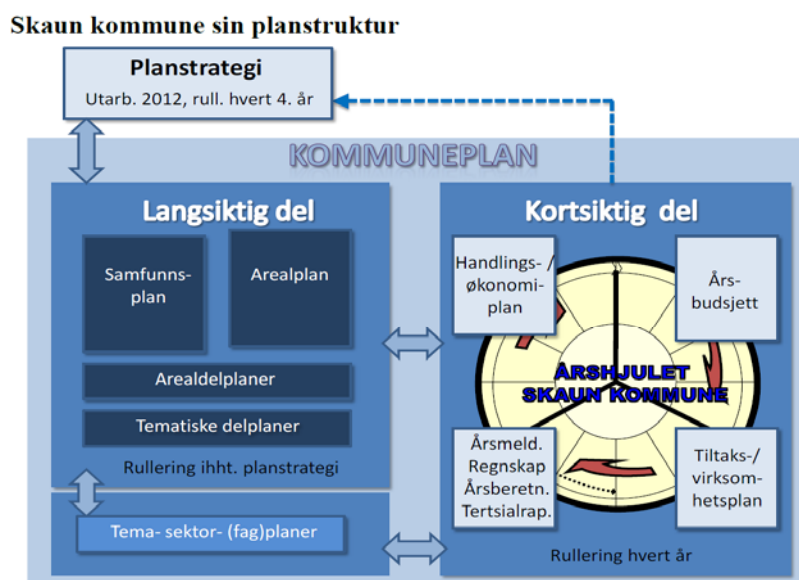
2.2 Kommuneplan

Skaun kommunes kommuneplan for 2013-2024 behandler kommunens langsiktige utfordringer, og fastsetter overordnede mål og strategier. Kommuneplanens samfunnsdel legger vekt på Skaun som en attraktiv bokommune med aktive innbyggere og fokuserer på mangfold i kultur, miljø og næring.

Kommuneplanen gir de overordnede politiske rammebetingelsene for planlegging, forvaltning og utbygging i årene fremover. Planen har et 12-årsperspektiv og er øverst i kommunens planhierarki. Målene i samfunnsdelen skal tydeliggjøres videre i sektorplanene, som har et 4-årsperspektiv. Deretter følger enhetsvise virksomhetsplaner, som gir føringer for et år. Intensjonene er at mål og tiltak for hvert år er en del av en rød tråd som henger sammen med visjon og overordnede mål fra samfunnsdelen.

”Helhetlig styring i Skaun” er kommunens overordnede system for å sikre at kommunens ressurser bli forvaltet på en effektiv og kunnskapsbasert måte. Styringssystemet innebærer å konkretisere kommuneplanens langsiktige mål, fastsette kortsiktige mål på sektor- og enhetsnivå, måle resultater og analyserer disse som grunnlag for å sammenligne dem med de fastsatte målene.

Informasjonen fra resultatene blir brukt i den videre styringen og utviklingen av kommunen. Gjennom et helhetlig styringssystem har kommunen til hensikt å etablere en tydeligere sammenheng i hele planstrukturen fra kommuneplan og ned til sektor- og virksomhetsplaner.

Figur 1: Kommuneplanens struktur, det vil si oppbygging av ulike planer og rullering

Overordnede mål

Samfunn

Skal være blant de beste bokommunene i Midt-Norge ved utgangen av planperioden

Skal utvikle lokalsamfunn som legger til rette for aktiv deltagelse, positive helsevalg og en sunn livsstil

Øke bo- og etableringslysten gjennom økt fokus på næring, miljø og kultur

Tjenester

Skape og utvikle tjenester i samspill med innbyggernes behov ut fra tilgjengelige ressurser

Organisasjon

Videreutvikle en fleksibel og endringsdyktig organisasjon gjennom motiverte, engasjerte og kreative medarbeidere

Økonomi

Legge økt vekt på økonomisk planlegging og styring for å oppnå handlefrihet og løse prioriterte oppgaver

Samfunn

Skal være blant de beste bokommunene i Midt-Norge ved utgangen av planperioden

Alle innbyggerne skal oppleve trygghet, trivsel og tilhørighet og aktivt kunne delta i samfunnsutviklingen, også i et regionalt perspektiv

Skal drive aktivt forebyggende arbeid og ha en høy beredskap for å løse og unngå alvorlige krisesituasjoner

Gjennom en kontrollert vekst legge til rette for et innbyggertall på rundt 9 600 ved utgangen av planperioden

Tettstedutviklingen skal vektlegge høy arealutnytting, god stedsdannelse, estetikk, grøntområder og blanding av boliger, handel og servicenæringer. Børsa styrkes som kommunesenter

Boligbyggingen skal preges av varierte boligtyper, grøntområder, livsløpsstandard, universell utforming og tilrettelegging for sosial boligbygging og godt kollektivtilbud

Et av Midt-Norges beste oppvekst- og læringsmiljøer i det 13-årige skoleløpet

Skal utvikle lokalsamfunn som legger til rette for aktiv deltagelse, positive helsevalg og en sunn livsstil

Legge til rette for økt fysisk aktivitet i nærmiljøet

Fremme egenmestring og sosial deltagelse

Legge vekt på helsefremmende levevaner og gjøre det enkelt å ta sunne valg

Aktivt hindre frafall fra skole og arbeid, med vektlegging av helsefremmende og forebyggende arbeid

Tjenester

Skape og utvikle tjenester i samspill med innbyggernes behov ut fra tilgjengelige ressurser

Kommunen skal fokusere på sine kjerneoppgaver og utvikling av kommunal tjenesteyting

Kvaliteten på de kommunale tjenestene skal ytterligere forbedres gjennom bred dialog med brukerne og god utnyttelse av Skaun kommunes helhetlige styringssystem

Tilgjengelighet og publikumsservice i kommunen skal forbedres

Kommunen skal benytte tilgjengelig teknologi for å optimalisere og effektivisere tjenestetilbudet

Organisasjon

Videreutvikle en fleksibel og endringsdyktig organisasjon gjennom motiverte, engasjerte og kreative medarbeidere

Skaun kommune skal ha en fleksibel organisasjon som er i stand til å tilpasse seg endra rammebetingelser og endringer i innbyggernes behov

Gjennom medvirkning, dialog, utstrakt delegering og ansvarliggjøring skal kommunen skape godt arbeidsmiljø og en organisasjonskultur som motiverer og engasjerer medarbeiderne

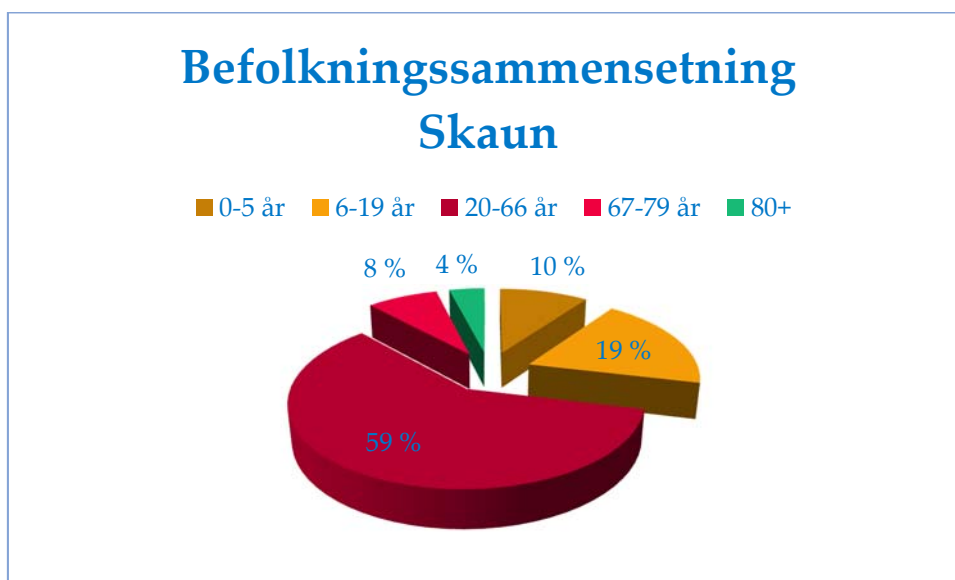
Skaun kommune skal som organisasjon kontinuerlig utvikles slik at vi framstår som en attraktiv arbeidsgiver i forhold til andre tjenesteytende organisasjoner

Kommunen skal ha en lederkultur som inspirer til å skape lærende miljø som sikrer medarbeiderne faglig og personlig utvikling

3 Status og utfordringer

3.1 Lokal demografisk utvikling

Skaun kommune har 7767 innbyggere pr 01.01.15 og er den kommunen i Sør-Trøndelag som vokser mest i forhold til innbyggertallet. Antall nye innbyggere i 2014 var 275 og hovedgrunnen til befolkningsveksten kan tilskrives behovet for boliger i nærheten av storkommunen Trondheim, samt etableringen av nye E 39 som har bidratt til å gjøre Skaun langt mer attraktiv som bosted enn tidligere. Økningen i antall nye innbyggere medfører en voksende andel barn og unge i kommunen. 10% av innbyggerne er mellom 0-5 år, og 19% er i grunnskole og videregående aldersgruppe.

Dette bidrar til et økt behov for offentlige tjenester som barnehage, skole og helsetjenester knyttet til barn og unge. Sammenligner man ressursinnsatsen innen barnehagesektoren i Skaun kommune med Kostragruppe 7 (K07) og landet for øvrig, vil man se at Skaun har et svært effektivt tjenestetilbud. Dette oppleves som en utfordring med raskt økende ung befolkning.

Fra SSB mottar Skaun kommune lister over barn i alderen 0-6 år i Skaun kommune. Fødselstallene gir en orientering om hvordan behovet for barnehageplass i Skaun vil utvikle seg fram til 2019/20, med de tall kommunen kjenner pr. 1.9.15

FØDSELSTALL PR. 03.04.15 SKAUN KOMMUNE

Krets	Født 2010	Født 2011	Født 2012	Født 2013	Født 2014	Født tom. Mai 2015
Buvik	68	67	66	52	74	20
Børsa	47	37	21	25	16	13
Jåren/Råb	7	8	8	5	9	1
Venn	13	21	19	18	20	3
Viggja	7	7	9	11	10	6
Sum	142	140	123	111	129	43

Kilde: SSB 3.4.2015

Høyeste fødselstall i 2010 og 2011. Høyere fødselstall på Venn enn i Børsa i 2014.

3.2 Ressurser

Kostra nøkkeltall 2015						
Tema	Skaun			K-gr.07 2014	S-T 2014	Landet 2014
	2012	2013	2014			
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunenes totale netto driftsutgifter	21	18,7	19,4	16,6	16,2	14,9
Brutto investeringsutgifter til barnehagesektoren per innbygger	73	388	4353	544	978	356
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	104146	101631	118841	123798	134045	129744

Indikatoren viser kommunens netto driftsutgifter til barnehagen i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter. Indikatoren sier således noe om kommunens prioritering av denne sektoren (bruken av ubundne midler) i forhold til andre sektorer. Ut i fra tallene kan man si at barnehagesektoren prioriteres i høyere grad økonomisk i Skaun kommune enn i kommuner vi sammenlignes med (K07). Når det er sagt, vil vi kunne se at ressursene pr. barn likevel ligger lavere enn de sammenlignbare kommuner.

Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner pr. barn i kommunal barnehage	Skaun	K07	Sør-Tr.lag	Landet
	149726	161871	171697	174744

Kilde: Kostratall 2015

Ressurssituasjon for barnehagene i Skaun kommune Kostra 2015	2012	2013	2014	K07 2014	ST 2014	Landet
Antall barn 1-5 år med barnehageplass	89,5	86,2	91,1	90,5	94	90,2
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	38	34,3	31,4	32	39,4	34,6
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	93,4	96,6	91,7	85,3	96,3	90
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	0,7	1,4	1,3	6,3	9	8,7
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år?	52,4	51,9	58,3	74,9	79,8	73,4
Korrigert brutto driftsutgifter per barn, ekskl. minoritetsspråklighet, som får ekstra ressurser i kommunale barnehager	136118	206538	280923	466698	352487	501695
Andel barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager	3,6	2,7	2,4	2,7	2,9	3,4

Kilde: Kostra 2015

Midlene for styrket tiltak førskolebarn er nå fordelt og overført til barnehagene. Den enkelte barnehage disponerer summene selv. Disse midlene blir brukt til enkeltvedtak og tidlig innsats.

Kommunen oppnår ikke 100% på andel styrere med godkjent barnehagelærerutdanning. Dette på grunn av at rektorene ved oppvekstsentrene har en administrasjonsressurs.

Kommunen har en lav andel menn som jobber i barnehagene. Menn oppfordres til å søke ved annonsering uten at andelen har økt. Et av tiltakene er å samle de få menn vi har i en og samme barnehage.

3.3 Læringsmiljø

Med ”læringsmiljø” mener vi de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på barnehagen som har betydning for barnets læring, helse og trivsel.

Brukerundersøkelsen er en årlig nettbasert undersøkelse der foreldre til alle barn i barnehagen får mulighet til å svare. Svarprosent har totalt vært stabil. Formålet med undersøkelsen er at foreldrene skal få si sin mening om kvalitet, læring og trivsel i barnehagen. Barnehagene bruker resultatene som en hjelp til å analysere og utvikle læringsmiljøet.

	Skaun 2013	Skaun 2014	Skaun 2015	Snitt Norge 2015
Resultat for brukerne	4,7	4,9	5,0	5,1
Respektfull behandling	5,1	5,3	5,3	5,4
Trivsel	5,0	5,1	5,2	5,2
Tilgjengelighet	5,5	5,4	5,6	5,5
Informasjon	4,6	4,7	4,8	4,8
Fysisk miljø	4,2	4,1	4,3	4,7
Helhetsvurdering	4,9	5,0	5,0	5,2
Snitt	4,8	4,9	5,0	5,1

Kilde: Brukerundersøkelser Skaun kommune

Barnehagene i Skaun ligger godt opp mot snittet for landet. Våre brukere har over tid vært godt fornøyd med tilbudet som blir gitt i barnehagene i Skaun. Det er spesielt hyggelig at brukerne gir barnehagene høy score på respektfull behandling.

Utfordringer for barnehagene i Skaun kommune:

- Raskt økende barnetall gir utfordringer i forhold til ressursituasjonen og antall plasser
- Behov for økte midler til kompetanseutvikling for å nå målet om god kvalitet i barnehagen. Også med tanke statlige føringer.
- Vil det etter hvert bli krav om å ha to opptak i året. Hvordan løser vi dette som kommune??
- Utfordringer med å skaffe vikarer til enhver tid.
- Å få LP inn i alle barnehager
- Bidra til å fremme økt fysisk aktivitet i barnehagen - holdningsendring
- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid (PPT, Helsestasjon, Barnevern, Psykisk helse)
- Utfordringer i forhold til endringer i familiestruktur.
- juridiske utfordringer
- Dårlig fysisk inne og utemiljø ved de ”gamle” barnehagene

4 Fokusområder

Sektorplanen har fokus på noen sentrale områder som skal prege alle barnehagene i Skaun kommune. Fokusområdene bygger på tidligere planer for utvikling av barnehagene i Skaun, brukerundersøkelser og på sentrale områder i rammeplan og stortingsmeldinger.

Fokusområder for Sektorplan for barnehagen Skaun kommune 2015-18, ”Kvalitet i barnehagene i Skaun- lek og læring hand i hand” er:

- 1. Barn med spesielle behov og tidlig innsats**
- 2. Læringsmiljø-danning og kulturelt mangfold**
- 3. Pedagogisk ledelse, barnehagen som lærende organisasjon**
- 4. Et godt språkmiljø for alle barn**

Alle barnehagene er forpliktet til å arbeide etter rammeplanen, samt fokusere spesielt på fokusområdene i Sektorplanen for barnehagen Skaun kommune 2015-2018. Barnehageeier vil initiere til fagdager knyttet direkte opp mot fokusområdene. Samtidig vil resultater innenfor hvert av fokusområdene bli etterspurt årlig. Barnehagens lokale profil vil komme frem i egen årsplan.

Det er en overordnet målsetning at fokusområdene skal bidra til å gi alle barn i barnehagen i Skaun en mulighet til å få en god barndom her og nå, og gi de et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn.

Denne sektorplanen danner grunnlaget for hvordan vi videreutvikler barnehagene i Skaun. For å nå målene/fokusområdene i planen er det derfor viktig at det blir utarbeidet en kompetanseplan for alle ansatte, noe som igjen vil gjøre det nødvendig med økt bevilgning til etter og videreutdanning i denne sektoren.

4.1 Barn med spesielle behov og tidlig innsats

I Rammeplan for barnehagen fra 2006 legges det vekt på et ”likeverdig barnehagetilbud av god kvalitet (..) individuell tilrettelegging av tilbudet og lokal tilpasning av innholdet” (KD 2006) Dette innebærer at barnehagen skal være et likeverdig tilbud for alle, også for barn med ulike typer spesielle behov.

Det er viktig å avdekke barnets særskilte utfordringer tidligst mulig i barnehagen. En større innsats tidlig vil ofte redusere behovene senere.

Barnehagene arbeider systematisk for et inkluderende miljø, fritt for mobbing og der alle barn skal få oppleve vennskap. I vennsksapsrelasjon får barn utviklet empati, selvkontroll, selvhevdelse og ansvarlighet. Barn lærer å samarbeide med andre, og gode relasjoner vil ha betydning for utvikling, trivsel og læring.

Holdninger er avgjørende for kvalitet på samspill mellom mennesker. Barnehagens verdigrunnlag bygger på innholdet i formålsparagrafen og alle tilsatte skal være bevisst egne verdier og holdninger i møte med enkeltbarn og foresatte.

En forutsetning for et inkluderende miljø er et personale med relasjonskompetanse og vilje til å inkludere. Personalet utøver profesjonalitet i form av faglig dømmekraft og har ressursorientert tilnærming til mangfold. Personalet må gjøre seg kjent med og synliggjøre barnas kultur og deres forutsetninger. Barnehagen skal styrke barnets deltakelse, selvbylde og opplevelse av å være en del av fellesskapet. Barns dannelsingsprosess skal preges av inkluderende holdninger. Hvert barn skal ivaretas ut fra sine forutsetninger og behov.

En god barnehage bi drar
til at barna får venner,
gode rel asj oner til
voksne og andre barn, at
barna utvi kl er seg og får
trygg het og g l e d e, l æ r e r,
får omsorg og får god
språkutvi kl i n g.

MÅLSETTING

Alle barn i barnehagen skal bli sett, hørt og respektert ut fra egne forutsetninger og gis mulighet til å utvikle et godt selvbilde og gode relasjoner til andre.

SUKSESSFAKTORER

- Implementere
 - tiltaksmodellen/ veilederen for spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder
 - veileder for arbeid med språk i barnehagen
 - felles overgangsrutiner for barnehage-skole
 - rutiner for bekymring for barn og unge, og samarbeidsmøter
 - handlingsplan for et mobbefritt oppvekstmiljø i barnehagen
- Høyt nærvær av personalet i barnehagen
- Nok ressurser til barn med store behov.

RESULTATOPNÅELSE VURDERES GJENNOM

- Observasjonsverktøy
- Brukerundersøkelse
- Barnesamtaler
- Enkeltvedtak og halvårsrapporter
- Foreldresamtaler

4.2 Læringsmiljø- Danning og kulturelt mangfold.

Innledning.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet har sin egenart og sine tradisjoner som må ivaretas. Anerkjennelse av barndommens egenverdi og et helhetlig syn på læring preger virksomheten. Begrepene omsorg, lek, læring og danning er sentrale, og er tett sammenvevd i praksis.

Omsorg.

Omsorg er viktig for barns utvikling, læring og danning. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, gode relasjoner og til gradvis å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas omsorg for hverandre.

Lek.

Leken skal ha en framtrødende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi, og er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan utrykke seg gjennom. Den er viktig for alle utviklingsområder. Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel, utvikling og meningsskapning i barnehagen.

Læring.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring og danning. Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, omsorg og danning. Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Barns undring må møtes på en utfordrende og utforskende måte slik at dette danner grunnlaget for et aktivt og utviklende læringsmiljø i barnehagen. Barns egne interesser og spørsmål bør danne grunnlaget for læringsprosesser og temaer i barnehagen. Barnehagen skal styrke barns læring i formelle og uformelle læringssituasjoner.

Danning.

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i barnehagens formålsparagraf, slik som likeverd, respekt, toleranse, tilgivelse. Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette. Barn må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter og støtte for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Gjennom danning legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling.

Kulturelt mangfold.

I barnehagen møtes små og store mennesker med ulik bakgrunn, kultur, religion og forutsetninger. Derfor er barnehagen en viktig arena hvor barna kan utvikle egen kulturell identitet og evne til å sette seg inn i andres ståsted. Kultur forstås her som kunst og estetikk, felles atferdsmønstre, kunnskaper, verdier, holdninger, erfaringer og uttrykksmåter. Kultur handler om arv og tradisjoner, om å skape, levendegjøre, fornye og aktualisere.

MÅLSETTING

Alle barn i barnehagene i Skaun skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø, som fremmer helse, trivsel og læring.

SUKSESSFAKTORER

Personalet skal :

- Ha kompetanse og kunnskap om barns læring og utvikling
- Møte barna med nærhet, omsorg og anerkjennende væremåte
- Skape et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke
- Gi støtte til sosial kompetanse, lek og vennskap
- Tilrettelegge for læring og mestring gjennom lek og hverdagsaktiviteter
- Gi barna varierte erfaringer og rom for meningsfylte aktiviteter
- Møte barnas undring, nysgjerrighet og lærelyst på en måte som stimulerer til videre læring
- Være bevisst sine egne verdier og sin rolle som modeller for barna
- Være åpne for å reflektere over egne holdninger og handlinger
- Samarbeide godt med heimen, gjennom planer, daglig kontakt, foreldresamtaler og foreldremøter

Ytre rammer:

- Fysisk miljø inne og ute.
- Antall voksne pr. barn.
- Gruppestørrelse.

RESULTATOPPNÅELSE VURDERES GJENNOM

- Brukerundersøkelser
- Barnesamtaler
- Observasjoner
- Kartlegging

4.3 Pedagogisk ledelse - barnehagen som lærende organisasjon.

Rammeplanen for barnehagen sier ”Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en ***lærende organisasjon*** slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse”

I en lærende organisasjon er alle ansatte engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan organisasjonens mål best kan nås. Dette stimulerer til å se ting fra nye synsvinkler og utforske hvordan man kan lære sammen.

Personalets faglige og personlige kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god læringsarena. Det er et lederansvar å analysere hvilken kunnskap som eksisterer, hvilken kunnskap man kan bygge videre på og hva som må utvikles. Barnehagen må ha en pedagogisk ledelse som setter i gang og leder refleksjons og læringsprosesser.

Alle ansatte på barnehagen skal være stolte og trygge i sin rolle. Det vil allikevel være en forskjell på de ulike funksjonene i barnehagen. En pedagogisk leder skal utøve lederskap og være tydelig på hvilken vei barnehagen skal gå i forhold til å nå målene sine. Dette betyr igjen at lederne må ha god kompetanse på utvikling og endringsledelse.

MÅLSETTING

Barnehagene i Skaun kommune skal ha styrere og pedagogiske ledere som er kompetente på personalledelse og pedagogisk ledelse.

SUKSESSFAKTORER

- Arenaer for kunnskaps og erfaringsdeling
- Kultur for åpenhet, tilbakemelding og drøfting av praksis
- Godt arbeidsmiljø
- Høyt nærvær
- Opplæring og kurs med vekt på fokusområdene
- Utviklingsarbeid som involverer alle ansatte på enheten
- Kollegaveiledning
- Dokumentasjon av pedagogisk utviklingsarbeid
- Aktivt nærværarbeid
- LP, foreløpig bare for oppvekstsentrene

RESULTATOPPNÅELSE VURDERES GJENNOM

- Medarbeiderundersøkelse
- Ståstedsanalyse
- Brukerundersøkelse
- Medarbeidersamtaler

4.4 Et godt språkmiljø for alle

Veileder for språk i barnehagen sier:” Å støtte barns tilegnelse av språk er en av barnehages kjerneoppgaver. Kommunikasjons – og språkkompetanse er viktig både for barnets liv her og nå og for barnets muligheter i fremtiden. Barnehagen skal gi alle barn varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, redskap for tankene og uttrykk for egne tanker, meninger og følelser. Innholdet i barnehagehverdagen skal støtte opp om barnas språkutvikling, og språkstimulering skal inngå som en del av det daglige samværet. Barnehagen er en sentral og viktig arena for å iverksette forebyggende og tidlige innsatser når det gjelder barnas språklige kompetanse.”

Barnehagens språkmiljø skapes av barn og voksne hver dag. Vi forteller, lytter, leker, synger, leser og hvisker hemmeligheter. Det gode språkmiljøet skapes når alle slipper til og vi ser hverandres mimikk, kroppens tale og barnets humor.

Barn med manglende språk, samt tospråklige barn og barn med sent utviklet språk, trenger også støtte gjennom dagen for å klare å formidle sine tanker. Barn forstår mer enn de er i stand til å uttrykke, og dette kan være frustrerende for noen. Det kan komme til uttrykk gjennom at et barn blir lei seg. Det kan trenge hjelp til å komme inn i leken, da er den voksne en viktig støttespiller.

Alle barn liker at man er konkrete, og vi bruker visuelle virkemidler som sanger med bilder, rim og reglekort, eventyrkort, ulike konkreter, dukketeater, bilder og leker i samlingene

MÅLSETTING

Alle barna i barnehagene i Skaun kommune skal oppleve et rikt, godt og variert språkmiljø.

SUKSESSFAKTORER

Personalet skal:

- Ha kompetanse og kunnskap om barns språkmiljø
- Være bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst
- Fremme tillit mellom barn, og mellom barn og voksne, slik at barn føler glede ved å kommunisere og trygghet til å benytte ulike språk- og tekstformer i hverdagen
- Skape et språkstimulerende miljø for alle barn og oppmuntrer til å lytte, samtale og lek med lyd, rim, rytme og fabulere med hjelp av språk og sang
- Tilrettelegge for meningsfulle opplevelser, skaper tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner
- Vise forståelse for, og ha kunnskap om betydningen av barns morsmål
- Oppmuntre barn med to eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktive og samtidig hjelpe dem til å få erfaringer som bygger opp deres begrepsforståelse og ordforråd i norsk
- Støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive eller har sen språkutvikling
- La barn møte symboler som bokstaver og siffer i daglige sammenhenger, og støtte barns initiativ når det gjelder å telle, sortere, lese, lekeskrive eller til å diktere tekst
- Skape et miljø hvor barn og voksne daglig opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale, og være seg bevisst hvilke etiske, estetiske og kulturelle verdier som formidles
- Ta i bruk Veileder for arbeid med språk i barnehagen, utarbeidet av PPT
- Ta i bruk ulike pedagogisk hjelpemidler som f.eks Snakkepakken/språksprell/spill
- Ta i bruk Barnehagebiblioteket og barnebøker
- Bruke Lek aktivt inn mot språkinnlæring
- Ta i bruk Språkgrupper
- Ha samlingsstund
- Øke kompetansen hos personalet

RESULTATOPPNÅELSE VURDERES GJENNOM

- Kartlegging/observasjonsverktøy
- Foreldresamtaler
- Barnesamtaler

5 Litteraturliste

- Lov om barnehager (barnehageloven), 2013
- Forskrift om rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen), revidert utgave 2011
- St.meld.nr. 24, Fremtidens barnehage, Det kongelige kunnskapsdepartement, 2013
- St.meld.nr.41, Kvalitet i barnehagen, Det kongelige kunnskapsdepartement, 2009
- St.meld.nr.18, Læring og fellesskap, Det kongelige kunnskapsdepartement, 2011
- Språk i barnehagen, Mye mer enn bare prat, Utdanningsdirektoratet, 2013
- Statistisk sentralbyrå; Kommune-Stat-Rapportering www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/
- Skaun kommune, Kommuneplan samfunnsdel, 2013-2024